

Η Ελλάδα γερνάει γρήγορα

Νέα μείωση των γεννήσεων

Με επιταχυνόμενο ρυθμό γερνάει η Ελλάδα. Οι γεννήσεις μειώνονται κάθε χρόνο και ο αριθμός τους είναι κατά πολύ μικρότερος από τους θανάτους. Ενδεικτικά, το 2014 καταγράφηκε «ιστορικό χαμηλό» με 92.149 γεννήσεις, ενώ το 2013 ήταν 94.134. Το 2014 απεβίωσαν 113.740. Ας σημειωθεί ότι το 1980, με μικρότερο πληθυσμό, στη χώρα οι γεννήσεις ήταν σχεδόν 150.000. Στο μείζον δημογραφικό πρόβλημα προστίθεται το συνεχιζόμενο κύμα φυγής Ελλήνων στο εξωτερικό. Το 2014 μετανάστευσαν 107.000 άτομα, στην πλειονότητά τους νέοι έως 34 ετών, ενώ το 2013 μετανάστευσαν 117.000. Στα αξιοσημείωτα: Το 2014, οι πολιτικοί γάμοι ξεπέρασαν τους θρησκευτικούς, τελέστηκαν 26.915 έναντι 26.190. **Σελ. 23**

Η Ελλάδα γερνάει και φθίνει συνεχώς

Ιστορικό χαμηλό σε επίπεδο γεννήσεων από το 1932, αλλά και ραγδαία αύξηση των συμφώνων συμβίωσης παρατηρείται το 2014

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΦΩΤΙΑΔΗ**

Η Ελλάδα γερνάει με επιταχυνόμενο ρυθμό, ενώ η «ψαλίδα» των γεννήσεων σε σχέση με τους θανάτους διευρύνεται συνεχώς, καθιστώντας το δημογραφικό μείζον πρόβλημα, απόστο και της βενής οικονομικής κατάστασης των κατοίκων της χώρας – αλλά όχι μόνον. Παρόλ'αυτα, οι πολιτικοί γάμοι ξεπέρασαν σε αριθμό τους θρησκευτικούς.

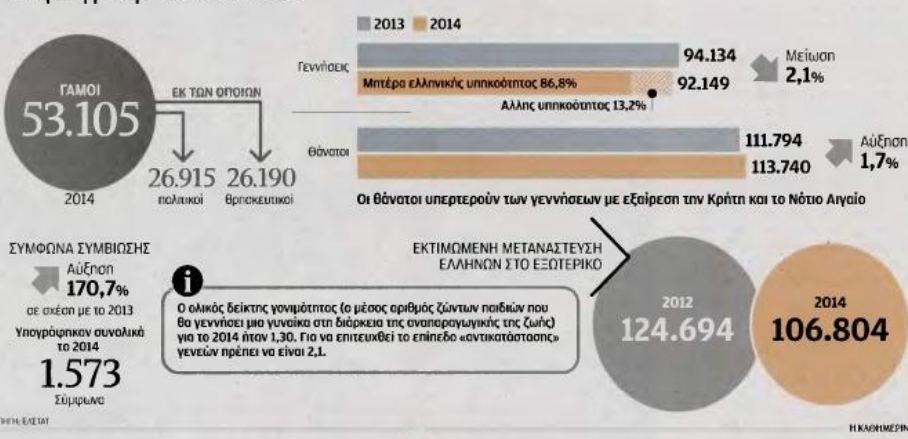
Το 2014, βάσει στοιχείων της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο αριθμός γεννήσεων κατέγραψε ιστορικό «χαμηλό» με 92.149 γεννήσεις, σημειώνοντας περαιτέρω (2,1%) μείωση από το 2013, έτος που με 94.134 γεννήσεις ήταν η πρώτη φορά από το 1932 – αρχή των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων – που στη χώρα ο αριθμός των γεννήσεων ήταν πενταψήφιος. Σημειώνεται ότι το 2014 ο αριθμός των θανάτων έφθασε τους 113.740. Παράγονται είναι η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας θανάτου σε 81,2 για τις γυναίκες και σε 75,5 για τους άνδρες.

«Η υπερβολή των θανάτων έναντι των γεννήσεων μπορεί να οφείλεται στην επιμήκυνση της ζωής αλλά και στην τάση των εύπορων κοινωνιών να κάνουν λιγότερα, αλλά καλύτερα μορφωμένα και μεγαλύτερα παιδιά», σχολιάζει στην «Κ» η επίκουρη καθηγήτρια Γεροντολογίας στο Πανεπιστήμιο του Σαουθάμπτον, δρ Αθηνά Βλασαντώνη. Η επιήκωση της οικονομικής κρίσης θα διαφανεί, σύμφωνα με την ίδια, σε δεύτερο χρόνο.

«Χρυσό» έτος το 1980

«Χρυσό» χρονιά των γεννήσεων από τη μεταπολίτευση υπήρξε το 1980 με 148.134 γεννήσεις. Εκτοτε, ξεκινάει μια σταδιακή πτώση των γεννήσεων. Μικρή εξάιρηση το 2008 με 118.302 γεννήσεις, όταν το 2007 οι γεννήσεις ήταν 111.926. «Η υπογεννητικότητα αφορά πολλές ευρωπαϊκές κοινωνίες, με εξάιρηση τη Γαλλία», λέει στην «Κ» ο δρ Δημ. Σωτηρόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΕΚΠΑ. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα αίτια δεν είναι μόνο οικονομικά

Δημογραφικά στοιχεία

Η οικονομική κρίση, η αλλαγή των ηθών και των προτεραιοτήτων, η χειραφέτηση των γυναικών αλλά και η αύξηση των ορίων ηλικίας αλλάζουν τις επιλογές των Ελλήνων και κατ'επέκταση τον δημογραφικό χάρτη της χώρας.

φύσεως. «Το εν λόγω φαινόμενο συναντάται και σε ισχυρές οικονομικά χώρες, όπως η Γερμανία», εξηγεί και «τα αίτια είναι βαθύτερα κοινωνικά και πολιτισμικά, συνδέονται δε με τη βροδύτερη από ό,τι στο παρελθόν ένταξη των νέων ενήλικων στην αγορά εργασίας, την αλλαγή στις αντιλήψεις για την αυτονομία και τη θέση των γυναικών στην οικογένεια και στον σχεδιασμό της επαγγελματικής τους καριέρας».

Εξάιρηση στον κανόνα αποτελούν η Κρήτη (6.358 γεννήσεις) και η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (3.217), όπου οι γεννήσεις υπερτερούν των θανάτων. Η μέση ηλικία κατά την οποία μία γυναίκα γίνεται μπρέτα είναι τα 31 έτη, ενώ αξιοσημείωτοι είναι και η αύξηση 13,1% των γεννήσεων εκτός γάμου. Συγκεκριμένα, 7.165 παιδιά γεννήθηκαν εκτός γάμου το 2014 έναντι 6.337 το 2013. Τα άνω στοιχεία ενισχύουν την εικόνα μιας Ελλάδας που χειραφετείται χρόνο με τον χρόνο.

Αντίστοιχη ένδειξη αλλαγής ηθών προκύπτει και από τους γάμους.

Ετσι, το 2014 οι πολιτικοί γάμοι που τελεστήκαν ήταν 26.915, όταν 26.190 ζευγάρια ανέβηκαν τα σκαλιά της εκκλησίας. Το 2013 απόσταση αναπνοής χωρίς τους πολιτικούς από τους θρησκευτικούς γάμους, με τους πρώτους να προηγούνται με μόλις οκτώ τελετές!

Εμπόδιο... τα έξοδα

«Οι απαιτούμενες από την Εκκλησία διαδικασίες και τα έξοδα ενός θρησκευτικού γάμου δύνανται να επιβαρύνουν σημαντικά σε περίοδο οικονομικής κρίσης τα μελλοντικά σχέδια ενός ζεύγους», σχολιάζει ο δρ Σωτηρόπουλος. «Ενδέχεται, βέβαια, να υποκρίπτεται και κάτι ευρύτερο από τη σχετικά περιορισμένη περίοδο οικονομικής κρίσης, δηλαδή μια υπόγεια διαδικασία εκκοσμίκευσης», συμπληρώνει, λέγοντας ότι «πρόκειται για μια διαδικασία άτυπου, συχνά σιωπηλού περιορισμού της σημασίας της θρησκείας στην καθημερινή ζωή και στα επί μέρους στάδια του κύκλου ζωής». Η εκκοσμίκευση έχει ήδη επέλθει σε πολλές δυτικές κοινωνίες εδώ και δεκαετίες,

αν και σε κάποιες παρατηρείται διατήρηση υψηλού ενδιαφέροντος ή αναζωογόνηση αυτού για τη θρησκεία (ΗΠΑ).

Για τους ιστορικούς του μέλλοντος το 2014 θα μνημονεύεται ως έτος «εκτίναξης» των συμφώνων συμβίωσης. Παρόλο που η σχετικά νομοθετική δυνατότητα είναι σε ισχύ από το 2009, είναι το 2014 που γνωρίζει ευρεία διάδοση, με εκτίναξη των «υπογραφών» κατά 170,7% από το προηγούμενο έτος, το 2013.

Από την εφαρμογή του συμφώνου υπεγράφησαν 161 (2009), 180 (2010), 185 (2011), 314 (2012), 581 (2013) και... 1.573 το 2014. Σημειώνεται ότι η επέκταση του συμφώνου στα ομόφυλα ζευγάρια είναι μεταγενέστερη του 2014. «Η ποσοστιαία αύξηση των συμφώνων συμβίωσης είναι αναμενόμενη, αφού πρόκειται για έναν νέο θεσμό που καλύπτει «ακάλυπτες» έως τώρα ανάγκες», λέει η δρ Βλασαντώνη, «επομένως, δεν θα πρέπει να την εκλάβουμε ως μια μοντεροποίηση της ελληνικής κοινωνίας, αλλά ως ένα σημάδι εξέλιξης του κράτους πρόνοιας».

Τα «αποτελέσματα» της μετανάστευσης

Και ενώ ο ρυθμός των γεννήσεων βγαίνει μειούμενος, συνεχίζεται η οθρό μετανάστευση των Ελλήνων προς χώρες του εξωτερικού. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, το 2014 μετανάστευσαν 106.804 άτομα, εκ των οποίων 14.988 από 20 έως 24 ετών, 18.688 μεταξύ 25 και 29 ετών και 13.974 από 30 έως 34 ετών. Βέβαια, το 2014 η μεταναστευτική τάση των Ελλήνων προς το εξωτερικό μοιάζει να είναι «συγκρατημένη» σε σχέση με άλλες χρονιές, «ενόψει» της κρίσης. Συγκεκριμένα, το 2012 έφυγαν από τη χώρα 124.694 άτομα (24.435 μεταξύ 25 και 29 ετών και 18.583 από 30 έως 34 ετών) και την επόμενη χρονιά, το 2013, ο αριθμός των Ελλήνων νεομεταναστών ήταν 117.094. Οσον αφορά το φύλο όσον μετανάστευσαν, το 2012 ο αριθμός των ανδρών μεταναστών ήταν 80.534, όταν οι γυναίκες ήταν μόλις 44.160, το 2013 οι άνδρες ήταν 74.964 και οι γυναίκες 42.130, ενώ το 2014 εγκατέλειψαν τη χώρα 66.938 άνδρες και 39.866 γυναίκες από την Ελλάδα. Μεταξύ των ηλικιών που έφυγαν μπρέτες το 2014, το 86,8% ήταν ελληνικής υπηκοότητας και το 13,2% ανήκε σε άλλη υπηκοότητα. Αντίστοιχα, το έτος 2013, οι Ελληνίδες αντιπροσώπευαν το 86% και οι αλλοδαπές το 14%. Η εν λόγω μείωση μπορεί να ερμηνευτεί από την τάση παλιννόστησης πολλών μεταναστών λόγω της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Με ενδιαφέρον αποτελέσματα των γεννήσεων του 2015, χρονιά κατά την οποία πολλά προσφυγόπουλα γεννήθηκαν εν Ελλάδι καθ'οδόν για την Ευρώπη.